

İŞÇİLERE (GERÇEK KİŞİLERE) YAPILACAK TEBLİGATIN ESASLARI

Hamit TİRYAKİ

Em. İş Başmüfettişi, Avukat

tiryakidanismanlik@gmail.com

ÖZET

Tüzel kişilere olduğu gibi, işçilere (gerçek kişilere) de Tebligat Kanunu çerçevesinde tebligat yapılabilmesinin belirli kuralları vardır. Bu usul ve esasa uyulmazsa yapılan tebliğ usulsüz kabul edilir. İşçilere yapılacak tebligat iki aşamalıdır: İlk önce bilinen adresine, bu mümkün olmazsa adres kayıt sistemindeki adresine tebliğ yapılması zorunludur.

Anahtar kelimeler: Tebligat Kanunu, işçi, usulsüz tebliğ.

1. GİRİŞ

Ülkemizde 2006 Yılında kapsamlı bir adres kayıt sisteminin oluşturulması için 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu kabul edilmiştir. MERNİS projesi ise, Türk Vatandaşları ve Türkiye’de yaşayan yerleşik yabancıların yerleşim yeri ve diğer adres bilgilerinin elektronik ortamda merkezi bir yapı içerisinde güncel olarak tutulması ve adres konusundaki dağınıklığa son verilmesini sağlayan önemli bir e-devlet projesidir.

Nüfus Hizmetleri Kanunuyla birlikte işlemler sadeleştirilmiş ve kişilere tebligatta adres kayıt sistemindeki adresinin esas alınması sağlanarak tebligatlarda hız sağlanmıştır.

2. İŞÇİLERE TEBLİGATTA UYULACAK USUL VE ESASLAR

2.1. Bilinen En Son Adrese Tebligat

Tebligat Kanununun 10 uncu maddesine göre, bilinen en son adrese tebligat yapılır. Bilinen en son adresin tercih edilmesi, muhataba daha kolay ulaşmak içindir.

Bilinen en son adrese tebligatın gönderilmesi, tebligat hukukumuzun temel ilkesidir.

Tebliğat Kanununun 10 uncu maddesine göre, *tebligat, tebliğ yapılacak şahsa, bilinen en son adresinde yapılır. Şu kadar ki, kendisine tebliğ yapılacak şahsın müracaatı veya kabulü şartıyla her yerde tebligat yapılması caizdir.*

Bilinen en son adres neresidir? Tebliğ işleminin yapılacağı icra takip dosyası kapsamına göre belirlenmesi gerektiği, icra müdürlüğünce UYAP vs. gibi adres araştırması yapılarak belirlenecek adreslerin bilinen en son adres olarak kabulünün mümkün olmadığı, hususu bir Yargıtay kararında açıkça belirtilmiştir¹. Tebligat muhatabının, davaya konu sözleşmedeki veya icra takibine konu senetteki isminin yanında yazılı olan adres, işçi özlük dosyasındaki adres, bilinen en son adresi olarak kabul edilir. Yine, dava veya icra dosyasına verdiği dilekçe ya da sözlü beyanında bildirdiği adres de, dosya kapsamı ile uyumsuzluk göstermemesi koşulu ile, onun bilinen en son adresi olarak kabul edilir.

Davalının bilinen en son adresi tespit edilerek dava dilekçesinin usulüne uygun tebliği ile sonucuna göre karar verilmesi gerekirken, bu husus gözetilmeden tebligatların doğrudan doğruya Tebligat Kanununun 21/2. maddesine göre çıkartılması usul ve yasaya aykırıdır².

2.2. Bilinen Adresin, Adres Kayıt Sistemindeki Adresle Aynı Olması

Bilinen adresle, adres kayıt sistemindeki adres aynı olduğunda, tebligat sürecinin ilk önce Tebligat Kanununun 10/1 ve 21/1'e göre yapılması, sonra aynı adrese Tebligat Kanununun 21/2 fıkrasına göre tebligatın çıkarılması gerekir: Tebligat Kanunu uyarınca, muhatabın sadece adres kayıt sistemindeki yerleşim yeri adresinin bilinen adres olarak bildirilmesi halinde, ilk tebliğin 21/2'ye göre yapılacağına imkan tanınmamış olduğu; aksine bildirilen adres, adres kayıt sistemindeki adres olsa da tebligatın 10/1 ve 21/1 maddelere göre yapılacağı, bilinen en son adresin tebligata elverişli olmadığı anlaşılmaması veya tebligat yapılamaması hâlinde, ikinci tebliğin 21/2'ye göre yapılabileceği, ilk defa bildirilen adres, adres kayıt sistemindeki adres olsa da, tebliğ evrakının Kanunun 10. maddesine göre normal bir şekilde çıkarılması ve muhatap lehine olan araştırmalar yapılarak tebligatın kendisine ulaşması ve bilgilendirme işlemlerinin yerine getirilmesi gerekir. Tebligatların, davalılar adına önceden hiçbir tebligat çıkarılmadan ve yasal şartları oluşmadan doğrudan doğruya TK'nun 21/2. maddesine göre yapılması usulsüzdür³.

¹ Yrg. 12 HD'nin 28.02.2012 tarihli ve E. 2011/21272, K. 2012/5333 sayılı kararı.

² Yrg. HGK'nun 17.12.2014 tarihli ve E. 2013/1372, K. 2014/1065 sayılı kararı.

³ Yrg. 14. HD'nin 25.09.2017 tarihli ve E. 2017/3023, K. 2017/6817 sayılı kararı.

2.3. İkinci Aşamada Adres Kayıt Sistemindeki Adrese Tebligatın Gönderilmesi

Tebliğat Kanununun 10 uncu maddesinin 2 nci fıkrasına göre, *bilinen en son adresin tebligata elverişli olmadığına anlaşılması veya tebligat yapılamaması hâlinde, muhatabın adres kayıt sisteminde bulunan yerleşim yeri adresi, bilinen en son adresi olarak kabul edilir ve tebligat buraya yapılır.* Bu fıkra 2011 Yılında 6099 sayılı kanunla Tebligat Kanununa eklenmiştir. Kanunun gerekçesine baktığımızda "...uygulamada yaşanan sorunları önlemek üzere tasarıda yer verilen en önemli değişiklik, 25/04/2006 tarihli ve 5490 Sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nda kabul edilen adres kayıt sisteminin Tebligat Kanunu'na intibakının sağlanmasıdır. Hatta bu yolla, bazen on-onbeş tebligatla dahi sonuç elde edilemeyen durumlarda (ilanen tebligatın gerektirdiği istisnai haller hariç), en fazla iki veya üç tebligatla sorun çözülebilecektir," denilmiştir.

Adres kayıt sistemindeki adres, kişinin resmi tebligat adresi olarak kabul edilmiştir. Muhatabın bildirilen adresinin tebligata elverişli olmadığına anlaşılması ya da bu adrese tebligat yapılamaması halinde adres kayıt sistemindeki adresinin resmi tebligat adresi olarak kabul edilmesi, fiili ve kanuni bir zorunluluk olmaktadır⁴. Yani başkaca bir adres araştırılmayacak ve mernis kayıtlarındaki adrese tebligat gönderilecektir.

7201 Sayılı Yasanın 21. maddesi ile ilgili değişikliğe ilişkin kanun gerekçesinde ise, 21/1. maddeye göre bilinen en son adrese çıkartılan tebligattan sonuç alınamazsa, 10. madde gereği adres kayıt sistemindeki adres esas alınarak başkaca araştırma yapılmaksızın o adrese tebligat çıkarılacağı açıklanmıştır. Muhatap o adreste hiç oturmamış ya da adresten ayrılmış dahi olsa tebligat iade edilmeyecek, 21/2. madde gereğince işlem yapılacaktır. Bunun yapılabilmesi için de tebligatı çıkaran merciin, adresin, adres kayıt sistemindeki mernis adresi olduğunu tebliğ evrakında belirtmesi gerekmektedir. Tüm bu açıklamalar doğrultusunda kişiye önce bilinen en son adresi esas alınarak (bilinen bir adresi yok ise adres kayıt sistemindeki adresi esas alınarak) Tebligat Kanunu'nun 21/1. maddesine göre tebligat çıkartılmalı, adres tebligata elverişli değilse ya da tebligat yapılamazsa adres kayıt sistemindeki adresine buna ilişkin şerh de düşülerek 21/2. madde uyarınca tebligat yapılmalıdır. Somut olayda, alacaklı tarafından borçluya karşı genel haciz yolu ile ilamsız icra takibine başlandığı, ödeme emrinin, 12.5.2011 tarihinde borçlunun mernis adresi esas alınmak suretiyle buna ilişkin şerh de düşülerek, doğrudan 7201 Sayılı Tebligat Kanunu'nun 21/2. maddesine göre tebliğ edildiği, mahkemece, tebliğ işleminin usulsüz olduğu gerekçesi ile borçlunun usulsüz tebligat

---

⁴ Timucun MUŞUL, Tebligat Hukuku, Ankara 2016, s. 144.

şikayetinın kabulüne karar verildiği görölmektedir. Yukarıda yapılan açıklamalardan da anlaşılacağı üzere borçluya yapılan ödeme emri tebliği usulsüz olup, borçlunun süresinde yapmış olduğu şikayet neticesinde Tebligat Kanunu'nun 32. maddesi gereğince takibi öğrendiği tarih olarak bildirdiği tarihin tebliğ tarihi olarak düzeltilmesine ilişkin yerel mahkeme kararı yukarıda yazılı ilkelere uygun olduğundan Dairemizce onanması gerekirken, bozulduğu anlaşılmalı borçlunun karar düzeltme isteminin kabulüne karar vermek gerekmiştir⁵.

Dava, icra müdürlüğü işlemini şikayete ilişkindir. İcra takip dosyasında bilinen adresin tebligata elverişli olmaması ve tebligat yapılamaması nedeniyle, 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun 10/2. maddesi uyarınca, borçlunun adres kayıt sisteminde bulunan yerleşim yeri adresi, bilinen en son adresi olarak kabul edilerek bu adrese tebligat yapılmasının koşulları oluştuğunda; borçlunun adres kayıt sisteminde bulunan yerleşim yeri adresine tebligat çıkarılmasında yasaya aykırılık bulunmayıp, 6099 sayılı Yasa ile değişik 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun 21/2. maddesi ve Tebligat Kanunu Yönetmeliği 31. maddesi birlikte değerlendirildiğinde, şahsın mernis adresine tebligat yapılması halinde nerede olduğunun komşu, kapıcı, yönetici gibi kimselerden araştırılması ve şahsın adreste bulunmama nedeninin tebliğe işlenmesi geçerlilik şartı deđerdir⁶.

2.4. Tebliğ Evrakı Üzerine Şerh Düşülmesi Gereği

7201 Sayılı Tebligat Kanunu'nun 21/2. maddesi gereğince tebligat yapılabilmesi için, tebliği çıkaran mercice, tebligat çıkarılan adresin, muhatabın, adres kayıt sistemindeki adresi olduğuna belirtilerek bu adrese TK'nun 21/2. maddesine göre tebligat yapılacağına dair tebliğ evrakı üzerine kayıt düşülmesi zorunlu olup; tebligatı çıkaran mercii tarafından söz konusu şerh verilmeden dağıtıcı tarafından TK'nun 21/2. maddesine göre tebliğ işlemi yapılamayacağı açıktır. Şikayete konu ödeme emri tebliğ evrakı üzerinde; tebligat mazbatasını çıkaran mercii tarafından TK'nun 23/1-8. ve Yönetmeliğin 16/2. maddesi kapsamında bir şerh verilmediği anlaşılmakta olup; dağıtıcının kendiliğinden ödeme emri tebliğ işlemini TK'nun 21/2. maddesi uyarınca yapması yasa ve yönetmelik hükümlerine aykırıdır. Bu nedenle, sözü edilen tebligatın usulüne uygun yapıldığını söyleyebilme olanağı yoktur⁷.

Tebligat Kanunu ile yönetmeliğinin bu konuda etkili önlemler almış olmasının tek amacı, tebliğin muhatabına ulaşmasını ve onun tarafından kabul edilmesini sağlamaktır. Şu hale göre; yazılı tebligat, bir davaya dair işlemleri o davayla ilgili kişilere bildirmek için,

⁵ Yrg. 12. HD'nin 27.12.2012 tarihli ve E. 2012/25376, K. 2012/40503 sayılı kararı.

⁶ Yrg. 12. HD'nin 31.05.2012 tarihli ve E. 2012/1089, K. 2012/18617 sayılı kararı.

⁷ Yrg. 12. HD'nin 07.02.2017 tarihli ve E. 2016/9795, K. 2017/1346 sayılı kararı.

mahkemelerce Kanuna uygun biçimde yapılan bir belgelendirme işlemidir. Dolayısıyla, Kanun ve Yönetmelik hükümlerinin en küçük ayrıntılarına kadar uygulanması zorunludur. Tebligat Kanunu ile yönetmeliğinde öngörülen şekilde işlem yapılmış olmadıkça tebliğ memuru tarafından yapılan yazılı beyan onun mücerret sözünden ibaret kalır ve dolayısıyla belgelendirilmiş sayılmaz. Nitekim, Kanunun ve yönetmeliğin belirlediği şekilde yapılmamış ve belgelendirilmemiş olan tebligatların geçerli olmayacağı yerleşik yargısal içtihatlarda da açıkça vurgulanmıştır⁸. Somut olayda; şikâyetçi borçlu ... adına çıkartılan satış ilanı tebligatının “Acıbadem Mah. Acıbadem Cad. No: ... Acıbadem/Üsküdar/İstanbul “adresine tebliğe çıkarıldığı, dağıtıcı tarafından 17.01.2014 tarihinde “ isim vermekten beyanı imzadan imtina eden komşusundan soruldu taşındığının beyan etti. Muhatabın adres kayıt sisteminde kaydı olduğundan tebliğ imkânsızlığı sebebi ile evrak Acıbadem Muhtarlığının tebliğ edilmiş olup düzenlene 2 numaralı haber kâğıdı muhatabın kapısına yapıştırılmıştır.” kaydı düşülerek tebliğ işleminin tamamlanmış olduğu, tebliği çıkaran merci tarafından bu adresin muhatabın adres kayıt sistemindeki adresi olduğu için tebligatın 7201 Sayılı Tebligat Kanununun 21/2.maddesine göre tebliğ edilmesi gerektiğine dair bir şerhin verilmediği anlaşılmıştır. Tebligat mazbatasını çıkaran merci tarafından Tebligat Yönetmeliğinin 16/2.maddesi kapsamında bir şerh verilmediği için tebligatın 7201 Sayılı Tebligat Kanununun 21/1.maddesine ve Tebligat Yönetmeliğinin 30.maddesine göre yapılması gerekirken dağıtıcının kendiliğinden 7201 Sayılı Tebligat Kanununun 21/2.maddesine maddesine göre yapması kanuna aykırıdır. Diğer taraftan, muhatabın taşındığının beyan eden komşunun ismi tespit edilip imzası alınmadan yapılan tebligat 7201 Sayılı Tebligat Kanununun 21/1 ve 23/7. maddeleri ile Tebligat Yönetmeliğinin 30 ve 35. maddelerine göre de usulsüzdür⁹.

2.5. Usulsüz Tebliğ

Usule aykırı tebliğin hükmü; Tebligat Kanunu'nun 32. ve Tebligat Yönetmeliği'nin 53. maddelerinde düzenlenmiş olup, anılan maddelerde, tebliğ usulüne aykırı yapılmış olsa bile, muhatap tebliğe muttali olmuş ise geçerli sayılıp, muhatabın beyan ettiği tarihin tebliğ tarihi olarak kabul edileceği belirtilmiştir. O halde, mahkemece, şikayetin kabulüyle borçlunun usulsüz tebligattan haberdar olduğunu beyan ettiği tarihin tebliğ tarihi olarak düzeltilmesine

---

⁸ Yrg. HGK'nun 29.01.2016 tarihli ve E. 2014/11-182, K. 2016/112 sayılı kararı.

⁹ Yrg. HGK'nun 27.04.2016 tarihli ve E. 2015/12-3091, K. 2016/548 sayılı kararı.

karar verilmesi gerekirken, yanılıđılı deęerlendirmeye, yazılı Őekilde hűkűm tesisi isabetsizdir¹⁰.

Somut olayda Őikayetçi ...adına ııkartılan örnek 7 ödeme emri teblię Őerhinde “gösterilen adres muhatabın adres kayıt sistemindeki adresi olup kapalı olması nedeniyle TK. M: 21/2 gereęince Yedi Ocak Mahallesi Muhtarı .....’a teblię edildi” ifadesinin yer aldıđı grűlmektedir. Őikayet konusu yapılan teblię iŐlemi, Tebligat Kanunu’nun 10/2. maddesi gözardı edilerek, Őikayetçiye önceden hiçbir tebligat ııkartılmadan ve yasal Őartları oluŐmadan doęrudan doęruya Tebligat Kanunu’nun 21/2. maddesine göre yapıldıđından usulsűzdűr. Öte yandan Tebligat Kanunu’nun 32. maddesine göre de teblię usulűne aykırı yapılmıŐ olsa bile, muhatabı teblięe muttali olmuŐ ise muteber sayılır. Muhatabın beyan ettiđi tarih, teblię tarihi addolunur. Őikayetçinin bildirdiđi öđrenme tarihi esas olup, bu tarihin aksi karŐı tarafça ancak yazılı belge ile ispatlanabilir. Hukuk Genel Kurulu’nun 12/02/1969 tarih ve 1967/172-107 sayılı kararında da benimsendiđi űzere, beyan edilen öđrenme tarihinin aksi tanık beyanıyla ispat edilemez. O halde mahkemece, borunun usulsűz tebligat Őikayetinin kabulű ile Tebligat Kanunu’nun 32. maddesi gereęince ödeme emri teblię tarihinin dűzeltilmesi gerekirken yazılı gerekçe ile istemin reddi ynűnde hűkűm tesisi isabetsizdir¹¹.

2.6. Adres Kayıt Sisteminde Adres Olmama Hali

Muhatabın, adres kayıt sisteminde de bir adresi bulunmuyor ise, ancak o zaman adresi meçhul sayılarak Tebligat Kanununun 28 inci maddesindeki araştırma ve bilahare ilanen tebligat yapılabilecektir.

Bilinen en son adres dıŐında tebligatın yapılabilmesi, ancak muhatabın (tebligat yapılacak kiŐi ya da vekil ya da kanuni temsilci) baŐvurması veya kabul etmesi halinde műmkűn olabilir. Bilinen en son adresin dıŐında, baŐvurma veya kabul Őartıyla tebligatın yapılabilmesi sadece, muhatap içindir. Muhatap adına adli tebligatı kabule kanunen yetkili Őahıslar (Tebligat Kanunu md. 13, 14, 16, 17, 18) ise, muhatabın bilinen en son adresi dıŐında tebligatın yapılmasını talep edemeyecekleri gibi, yapılmak istenen böyle bir tebligatı kabul de edemezler. Aksi halde usulsűz tebliğ (Teb. Kan. md. 32) söz konusu olur.

3. SONUÇ

Tebligat Kanunu'nun 10.maddesine eklenen ikinci fıkrasında gerçek kişilere yapılacak tebligatla ilgili olarak iki aŐamalı bir yol benimsenmiŐtir. Muhatabın adresi takip alacaklısı

¹⁰ Yrg. 12. HD’nin 07.02.2017 tarihli ve E. 2016/9795, K. 2017/1346 sayılı kararı.

¹¹ Yrg. 12. HD’nin 01.03.2016 tarihli ve E. 2015/29849, K. 2016/5793 sayılı kararı.

(veya davacı) tarafından bildirilecek ve normal tebligat çıkarılacaktır. Bildirilen adresin muhatabın adres kayıt sistemindeki adresi veya başka bir adresi olması arasında fark bulunmamaktadır. Bildirilen adrese çıkarılan tebligatın bila tebliğ iade edilmesi halinde, muhatabın adres kayıt sistemindeki yerleşim yeri adresine Tebligat Kanunu'nun 21/2.maddesine göre çıkarılacaktır. Tebligat Kanunu'nun 10/2 ve 21/2.maddelerini farklı şekilde yorumlayarak muhatabın adres kayıt sistemindeki yerleşim yeri adresine başka adresi bilinmiyor diyerek doğrudan doğruya 21/2.maddesine göre tebligat çıkartılması doğru olmaz. Bu davranış Anayasanın 36.maddesine aykırı olur ve muhatabın savunma hakkının kısıtlanması anlamına gelir. Tebligat Kanunu'nun 21/2.maddesi aynı zamanda özünde cezalandırmayı da amaçlayan bir düzenleme içermektedir. Yasa koyucu 5490 sayılı Kanuna göre doğru adresini zamanında nüfus müdürlüğüne bildirmeyen vatandaşı cezalandırmak amacını gütmüştür. Tebligat Kanunu'nda değişiklik yapılan madde gerekçelerinden açıkça anlaşılacağı üzere iki veya üç tebligatla sorun çözülmek istenmiştir. Hem yasa metninde, hem yasanın uygulanmasını gösteren yönetmelikte ve hem de madde gerekçesinde muhatabın sadece adres kayıt sistemindeki yerleşim yeri adresinin bilinen adres olarak bildirilmesi halinde doğrudan doğruya T.K 21/2'ye göre tebligat yapılacağı açıklamasına yer verilmemiş, bilakis bildirilen adrese tebligat yapılamaması halinde 21/2'ye göre tebligat yapılacağı önemle vurgulanmıştır. Adrese kayıt sistemindeki adres, tebligat yapılamayacağı açıkça anlaşılan bir adres olmadığı için, öncelikle, normal bir tebligat çıkartılarak Tebligat Kanunu'nun 21/1.maddesinde ve Tebligat Yönetmeliği'nin 30.maddesinde muhatap lehine olan araştırmaların yapılarak tebligatın kendisine ulaşması ve bilgilendirme işleminin yerine getirilmesi gerekir. Tebligatın anlamı bildirimdir. Tebligatın yazılı bildirim ve belgelendirme olmak üzere iki ana unsuru vardır. Tebligat savunma hakkı ile sıkı sıkıya bağlıdır¹².

KAYNAKÇA

- 4857 sayılı İş Kanunu.
- Timucun MUŞUL, Tebligat Hukuku, Ankara 2016.
- Yargıtay'ın 12 ve 14 üncü Hukuk Dairelerine ve Hukuk Genel Kuruluna Ait Kararlar.

---

¹² Yrg. HGK'nun 17.12.2014 tarihli ve E. 2013/12-1372, K. 2014/1065 sayılı kararı.